ON THE SUPPLEMENTARY PREDICATIVE

Anamaria Preda, Assist. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: We have reorganised and systematized the information on the supplementary predicative, based on the fact that these operations are necessary for a relatively recent description of this syntactic function. We have proposed and argued for the following term derived predicate / derived predicative. We have examined the occurrence of the derived predicate in literary texts belonging to the various stylistic variants, and noted the existence of a certain hierarchy with respect to the realisation of this function. As a result, we have proposed a hierarchy in accordance to the frequency of the realisations of the derived predicate substitution class.

Keywords: predicate, derived, reorganization, structure, ternary.

1.1. Interesul lingviştilor români pentru *predicativul suplimentar* e justificat atât de ocurenţa sa discursivă, cât şi de complexitatea şi dificultatea analizei. De la numele acestei poziţii sintactice până la încadrarea sa într-o clasă funcţional-sintactică, cercetarea şi deciziile au fost dificile. Interesul rămâne încă ridicat, ori de câte ori se identifică o nouă perspectivă în descrierea acestei poziţii sintactice.

1.1.1. În diferitele nume date acestei funcţii sintactice, un element constant este *predicat(iv)*, care evidenţiază valoarea predicativă sau calitatea de purtător al predicaţiei logice: *acuzativ predicativ, nominativ predicativ, predicat nominal verbal, nume predicativ circumstanţial, nume predicativ secundar, predicat circumstanţial, atribut predicativ, element predicativ suplimentar, predicativ suplimentar.*

În toate substantivele compuse care denumesc funcţii sintactice, genul proxim e dat de primul component. Acesta „operează" - şi în denumirile examinate - încadrarea într-o clasă de unităţi sintactice: *predicat, atribut, complement, nume predicativ.* Diferenţa specifică o stabileşte termenul următor al denumirilor, cel mai frecvent fiind *circumstanţial* (*predicat circumstanţial, atribut circumstanţial, nume predicativ circumstanţial*), mai rar, altele (*predicat nominal verbal, atribut predicativ, complementul calităţii / complement în nominativ, nume predicativ secundar*). La câteva denumiri, primul termen nu pare a exprima genul proxim, fiind numele unui caz: *acuzativ (predicativ), nominativ (predicativ), acuzativ (cu gerunziu)* sau al calităţii de determinant nominal: *atributiv (transformat).*

1.1.2. O denumire rezistentă în timp este *element predicativ suplimentar.* Paradoxal, pe de o parte, termenul *element* e vag şi imprecis, neputând stabili genul proxim, respectiv încadrarea într-o clasă sintactică. Pe de altă parte, semnificaţia sa de „component, constituent" e conformă statutului de parte a unui enunţ. Determinanţii *predicativ* şi *suplimentar* precizează calitatea predicativă şi complementară a *elementului* (*predicativ suplimentar*). Ultimele gramatici academice, *GALR* şi *GBLR*, renunţă la acesta şi propun denumirea *predicativ suplimentar.* În *GALR* II, acest termen este explicat astfel: „Denumirea «predicativ suplimentar», asemănătoare cu cea tradiţională, de «element predicativ suplimentar», are avantajul de a sublinia calitatea de predicat sintactico-semantică a PS şi de a arăta apropierea sa de numele predicativ, termenul «suplimentar» făcând referire la faptul că PS reprezintă o a doua predicaţie, care se adaugă la cea exprimată de verbul regent." (*op.cit.*, 305-306).

Conform uzanţei, numele dat unei funcţii sintactice trebuie să fie un substantiv, cu sau fără determinanţi adjectivali. Deşi, în denumirea *predicativ suplimentar,* adjectivul *predicativ* a dobândit statut substantival datorită determinantului său adjectival, acesta nu

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

poate stabili, potrivit calităţii sale de indicator al genului proxim, necesara încadrare într-o anume clasă sintactică.

1.1.3. Propun denumirea de *predicat derivat* (sau *derivat predicativ*) pentru acestă funcţie sintactică. Primul component stabileşte genul proxim prin încadrarea acestei poziţii sintactice în clasa *predicatelor* (respectiv a *derivatelor*, clasă lexicală din perspectiva lingvisticii tradiţionale, dar extinsă în mod justificat şi la nivel sintactic). Cel de-al doilea termen (*derivat*) stabileşte diferenţa specifică între *predicatul* cu funcţie matricială şi *predicatul derivat,* cu funcţie dobândită prin reorganizare sintactică, alt predicat decât cel sintactic. În cealaltă variantă, termenul secund *predicativ* indică baza derivativă, supusă unor transformări sintactice, la fel ca termenii *nominal, verbal / postverbal, adjectival / postadjectival* etc. Numele *predicat derivat* indică încadrarea în clasa predicatelor semantice şi face referire la procesul de derivare, prin care predicativitatea unui enunţ de bază se păstrează sub forma unei predicaţii logice atribuite unui nume, nu sub forma unui predicat sintactic.

1.2. De-a lungul timpului, încadrarea acestei funcţii într-o clasă sintactică a fost făcută în mod diferit.

1.2.1. În *Gramatica Academiei,* lucrare reprezentativă pentru gramaticia tradiţională, se atrage atenţia că „Partea de propoziţie numită *element predicativ suplimentar* are o situaţie specială în rândul părţilor secundare de propoziţie prin faptul că se referă în acelaşi timp la un nume şi la un verb [...]” (*GA* II, 76). Observaţia următoare: „Ca înţeles, această parte de propoziţie se apropie mult de predicat, deci de o parte principală de propoziţie [...]” (*idem*) e justă. Prin această asemănare, *elementul predicativ suplimentar* „se situează la limita cu părţile principale” (*idem*), iar, prin dubla dependenţă, se aseamănă cu părţile secundare de propoziţie, dar se şi deosebeşte de acestea. Asemănarea cu predicatul este extinsă de autorii *GA* şi la „mijloacele de exprimare de acelaşi fel ca la predicat: se distinge şi aici construcţia nominală de cea verbală” (*ibidem,* 78).

1.2.2. Autoarele *GALR* II situează construcţiile cu *predicativ suplimentar* în rândul *construcţiilor legate de grupuri,* opuse *grupurilor sintactice propriu-zise*, mai precis în cadrul *structurilor reorganizate* ale grupului verbal (*op.cit.,* 8-9).

Totodată, plasează funcţia de *predicativ suplimentar* în rândul „*funcţiilor reorganizate,* funcţii ocurente numai în unele utilizări, dobândite ca efect al reorganizărilor sintactice” (*idem*). În capitolul „Funcţii sintactice”, un prim subcapitol este intitulat „Predicatul şi predicaţia”. Acesta include: predicatul, numele predicativ, complementul predicativ al obiectului şi predicativul suplimentar.

1.2.3. Autorii *GBLR* încadrează *predicativul suplimentar* în rândul funcţiilor sintactice din grupul verbal, subgrupa „poziţiilor sintactice apărute prin reorganizare”, alături de complementul posesiv şi de complementul de agent.

1.2.4. Dacă admitem *derivarea* ca procedeu sintactic prin care apar poziţii sintactice noi, ca efect al unor transformări sintactice, vom fi de acord şi cu existenţa *derivatelor*: complement posesiv şi de agent, *predicat derivat* (sau *derivat predicativ*), provenite din poziţii sintactice matriciale. Acceptarea *derivării* şi a *derivatelor sintactice* justifică încadrarea *predicatului derivat* (sau a *derivatului predicativ*) în clasa predicatelor (sau a derivatelor sintactice).

1.3. Din perspectivă sintactică, *predicatul derivat* sau *derivatul predicativ* rezultă din reorganizarea a două propoziţii, supuse unor transformări sintactice: *Să nu te laşi* ***folosit*** *de nimeni. < Să nu laşi /1 ca nimeni să te folosească./2*; *Niciodată în viaţă nu m-am simţit* ***mai importantă*** *decât atunci. < Niciodată în viaţă nu am simţit /1că sunt mai importantă decât*

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

atunci. /2; A deschis poarta larg ***poftindu****-i să intre. < A deschis poarta larg /1şi i-a poftit /2 să intre./*

Transformările sintactice obligatorii în cazul realizării nepropoziţionale a *predicatului derivat / derivatului predicativ* constau în depredicativizarea celei de-a doua propoziţii prin pierderea morfemelor de predicativitate ale verbului-predicat sau prin anularea verbului copulativ şi omiterea conectorului acestei propoziţii: *Văd /1că se întoarce/2. > Îl văd* ***întorcându-se.***; *Ea a plecat. /1 şi era supărată. /2 > Ea a plecat* ***supărată.*** Alte transformări sintactice pot afecta subiectul celei de-a doua propoziţii, care fie devine complement direct şi avansează înaintea verbului regent: *Văd /1că* ***el*** *se întoarce/2. <* ***Îl*** *văd întorcându-se.*, fie se păstrează ca subiect în structura reorganizată, datorită identităţii referenţiale a celor două subiecte din enunţul bipropoziţional: *Ea*$_i$ *a plecat. /1* ***Ea***$_i$ *era supărată. /2 <* ***Ea***$_i$ *a plecat supărată.* O altă transformare constă în dobândirea caracterului personal sau reflexiv al unor verbe impersonale, respectiv verbe fără formant reflexiv: ***Trebuia*** *ca lucrurile să poarte un nume. < Lucrurile* ***trebuiau*** *să poarte un nume.*; ***Consideri*** *că eşti corect. <* ***Te consideri*** *corect.,* ***Crezi*** *că eşti inteligent. <* ***Te crezi*** *inteligent.,* ***Ştie*** *că e vinovat. <* ***Şe ştie*** *vinovat.*

Poziţia sintactică rezultată apare într-o structură ternară şi se raportează simultan la verb şi la un nominal: *Vă*[1] *ştiam*[2] ***mai vrednici.***[3] *< Ştiam că voi sunteţi mai vrednici.*; *Ea*[1] *a plecat*[2] ***supărată***[3]***.*** *< Ea a plecat. /1 şi era supărată. /2* În prima serie de exemple, *predicatul derivat / derivatul predicativ* păstrează subordonarea faţă de verb a completivei directe *că voi sunteţi mai vrednici* şi acordul numelui predicativ *mai vrednici* cu subiectul *voi.* În cea de-a doua serie, păstrează subordonarea faţă de verb şi acordul cu nominalul-subiect.

1.3.1. Autorii *GBLR* inventariază şi descriu tiparele sintactice cu *predicativ suplimentar,* precizând aspectele reorganizării sintactice (*op.cit.,* 515-517). Există două categorii de tipare. În prima, enunţul din care derivă structura ternară respectivă are două propoziţii principale, cu verb copulativ sau verb predicativ în cea de-a doua propoziţie: *Ea vine /1 şi este îngândurată./2> Ea vine îngândurată.* sau *Maria intră în cameră /1şi ne salută/2. > Maria intră salutându-ne.*

În cea de-a doua categorie de tipare, structurile ternare cu *predicativ suplimentar* derivă din enunţuri bipropoziţionale în care există o subordonată (frecvent, completivă directă şi subiectivă, mai rar, altfel de subordonată): *Ştiam/PP că ei sunt nehotărâţi. /CD > Îi ştiam nehotărâţi*; *Trebuia /PP să citeşti aceste cărţi./SB > Aceste cărţi trebuiau citite.*; *Am văzut /PP când el s-a împiedicat. /CT > L-am văzut împiedicându-se.*; *Nu vine /PP dacă nu-l inviţi. /COND > Nu vine neinvitat.*; *Îşi aminteşte / PP cum ea îl dojenea. /CD / CPrep > Şi-o aminteşte dojenindu-l.*; *Îşi aminteşte / PP că Maria a luat premiul I. /CD / CPrep >Îşi aminteşte de Maria luând premiul I.*

Fac precizarea că nu orice enunţ bipropoziţional poate fi bază derivativă a unei asemenea structuri ternare. În exemplele următoare, enunţurile derivate sunt corecte din punct de vedere gramatical şi incorecte din punct de vedere semantic: *Maria ne-a povestit întâmplarea şi a plecat. >*Maria ne-a povestit întâmplarea plecând.*; *Maria mănâncă şi se odihneşte. >*Maria mănâncă odihnindu-se.*; *Socoteşte că tu ai greşit. >*Te socoteşte (a fi) greşit.*

1.3.2. În privinţa verbelor regente, autoarele *GALR* fac următoarele precizări:

- „nu există verbe care să nu se poată combina cu (cel puţin un tip de) predicativ suplimentar” (*op.cit.*, 303)
- „*predicativul suplimentar* se caracterizează prin faptul că este o poziţie **nonmatricială**, iar, în unele structuri, şi prin omisibilitate (facultativitate): *Ion o bănuieşte pe mama lui supărată de boacăna făcută., Maria ne povesteşte (****amuzată****) păţania.*” (*ibidem*, 302);
- impun o anume conjuncţie subordonatei PS: *Îl ştia* ***că*** *e neserios., O laşi* ***să*** *încerce.*;

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

- au fie forme personale, fie nepersonale: *L-**a văzut** venind., **Văzându**-l venind...*;
- cele mai frecvente în poziţia de regent al PS sunt „unele verbe de percepţie (*a auzi, a simţi, a vedea*), cele care desemnează anumite procese cognitive (*a-şi aminti, a cunoaşte, a recunoaşte, a şti, a crede*), verbe voliţionale (*a dori, a prefera, a vrea*) [...]" (*ibidem,* 303).

Autorii *GBLR* reiau două dintre aceste precizări, şi anume că „PS nu este o funcţie sintactică impusă de o anumită clasă de verbe" şi că, în calitate de regent al PS, poate fi predicat al enunţării sau poate avea forme non-finite. (*op. cit.,* 513).

Pe cale de consecinţă, se deduce că, teoretic, orice verb poate deveni regent al unui *predicat derivat*, în condiţiile reorganizării sintactice prezentate în *GALR* şi *GBLR.*

1.3.3. Încerc să demonstrez că, în majoritatea enunţurilor bipropoziţionale de bază cu subordonată completivă directă, prin reorganizare sintactică, această subordonată va deveni *predicativă derivată.* Valenţa tranzitivităţii verbului regent va fi satisfăcută de complementul direct provenit din subiectul subordonatei. În următoarele exemple, subiectul completivei directe a devenit complementul direct al verbului din regentă, iar completiva directă a devenit *predicativă derivată*: *El te aşteptă **să pleci**. > El aşteaptă ca tu să pleci.*; *Nu-l înţeleg **ce spune**. > Nu înţeleg ce spune.*; *Te admiră **cum te porţi**. >Admiră cum te porţi.*; *Te vede **ce faci**. >Vede ce faci.*; *Vă urmăreşte **cum schiaţi**. >Urmăreşte cum schiaţi.*; *Te-a auzit **când ai închis uşa**. >A auzit când ai închis uşa.*; *O credea pe Ioana **plecată**. > Credea că Ioana a plecat.* Totuşi, procesul descris nu afectează orice enunţ astfel construit: *Nu cred să fi simţit vreodată o asemenea ruşine.<*Nu mă cred să fi simţit..., A recunoscut că eu l-am salvat. <*M-a recunoscut că l-am salvat., A repetat că eu sunt vinovată. <*M-a repetat că sunt vinovată.*

1.3.4. Cât priveşte nominalul la care se raportează PS, statutul său sintactic variază de la „subiect, nume predicativ, complement direct, complement indirect, complement prepoziţional, complement de agent, mai rar circumstanţiale" (*GALR* II, 303-304): *Mă văd **silită** să-ţi repet vorbele.* (subiect)*, Acesta e tabloul considerat **cel mai valoros.*** (nume predicativ)**,** *Şi-a lăsat lucrarea **neterminată.*** (complement direct)**,** *Premiul a fost acordat concurentului clasat **primul** prin votul telespectatorilor.* (complement indirect)*, A aderat la doctrina considerată **liberală.*** (complement prepoziţional)**,** *Ultima poezie scrisă de el **tânăr** este admirabilă.* (complement de agent)*, A venit cu tine **nervos** din cauza pierderii banilor.*(circumstanţial sociativ)*, A dispărut într-un loc socotit **misterios.*** (circumstanţial de loc). Raportarea *predicatului derivat* la un nominal e marcată prin acord în gen şi număr doar când acesta are realizare substantivală, adjectivală, participială.

Autoarele *GALR* adaugă situaţia în care „în locul nominalului la care se raportează PS poate fi o propoziţie (***Să vină mâine** s-a dovedit* **o idee** *bună.*) sau o formă verbală nepersonală, de infinitiv (***A ataca** pe cineva aflat pe proprietatea ta poate fi considerat* **un fapt** *de legitimă apărare.*)" (*op.cit.,* 304).

1.3.5. În privinţa celor doi termeni la care se raportează *predicatul derivat,* fac următoarele precizări:

- primul termen are natură verbală. Poate fi verb cu funcţia de predicat: ***A socotit**-o necesară.* sau o formă verbală non-finită: ***Socotind**-o necesară...,* ***socotită** necesară..., de **a** o **socoti** necesară...* Poate fi o interjecţie predicativă cu regim tranzitiv: ***Iată**-l venind!,* ***Uite**-o supărată!,* ***Na**-ţi-o neatinsă!*;

- verbul care devine regent al *predicatului derivat* este, în majoritatea cazurilor, un verb tranzitiv: *a şti, a crede, a vedea, a vrea* ş.a. care face parte, de regulă, dintr-o clasă a verbelor de percepţie, voliţionale, de apreciere, de observare ş.a.;

- al doilea termen are natură nominală (substantiv, pronume, numeral sau alt substitut) cu diferite funcţii sintactice (frecvent, complement direct sau subiect): *Au*

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

considerat ***individul*** *un ciudat.,* ***L****-au considerat un ciudat.,* ***Trei*** *veneau vorbind.,* ***Tânărul*** *plecase bombănind.*;

- în structura ternară rezultată prin reorganizare sintactică, cei doi termeni (verbal şi nominal) devin regenţi ai *predicatului derivat*: *Îl*[1] *crede*[2] ***vinovat****. < Ea crede că el e vinovat.*

- raportarea la nominal a *predicatului derivat* cu realizare nominală, adjectivală şi participială este sintactică şi semantică. Sintactică, prin acordul în gen şi număr: *Ei sunt consideraţi* ***cei mai buni / campioni / primii*** *în ierarhie., * Ei sunt consideraţi cel mai bun / campioane / prima...* Semantică, prin restricţionarea selectivă impusă de nominalul regent: *Îl credeam pe Mihai* ***doctor / talentat / supărat.,*** *******Credeam câinele doctor.*

- ca şi predicatul semantic, *predicatul derivat* atribuie diferite valori semantice nominalului regent: apreciere calitativă (*O ştiam blândă.*), categorizantă (*A venit ca medic în acel sat.*), de identificare (*Îl considerau şeful lor.*) etc.

1.3.6. Majoritatea gramaticilor prezintă, în descrierea *elementului predicativ suplimentar*, trăsăturile comune cu ale altor funcţii sintactice.

În *GA, GALR* şi *GBLR,* sunt prezentate trăsături comune ale EPS (PS) cu:

- predicatul, prin conţinut, mijloace de exprimare şi acord;
- circumstanţialul de mod, prin realizarea gerunzială sau prepoziţională comună;
- atributul prin realizare şi acord;
- numele predicativ, complementul predicativ al obiectului, complementul posesiv, circumstanţialul opoziţional, circumstanţialul de excepţie şi circumstanţialul cumulativ, datorită structurii ternare;
- numele predicativ şi cu atributul prin acordul în gen şi număr al adjectivului prin care se realizează;
- subiectul, în cazul nelexicalizării acestuia şi al exprimării PS prin pronume sau numeral;
- circumstanţiale (loc, timp, instrumental, sociativ, concesiv, condiţional ş.a.), prin realizarea prepoziţională şi conţinutul semantic conservat din enunţul de bază;
- subiectiva şi cu completiva directă, prin conectorii conjuncţionali.

1.3.7. Reorganizând şi sistematizând toate aceste observaţii, consider că *predicatul derivat* are trăsături comune cu:

- predicatul, prin conţinut, prin păstrarea capacităţii de a atribui calităţi / proprietăţi unui nominal, capacitate deţinută de verbul-predicat transformat sau de numele predicativ al copulativului omis;

- numele predicativ, prin complinirea semantico-predicativă, structura ternară, realizarea nominală, adjectivală, adverbială, propoziţională, prin forme non-finite, prin acordul în gen şi număr al realizării lor adjectivale;

- complementul predicativ al obiectului, prin complinirea semantico-predicativă, construcţia ternară şi realizarea nominală, adjectivală, adverbială, gerunzială, propoziţională, prin acordul în gen şi număr al realizării lor adjectivale;

- anumite circumstanţiale, prin conţinut semantic, prin realizare ca grup prepoziţional şi gerunziu;

- atributul, prin referirea la un nominal şi prin unele realizări.

Trăsăturile specifice *predicatului derivat,* pe baza cărora acesta se delimitează de funcţiile sintactice cu care se aseamănă, sunt:

- structura ternară nematricială, deosebită de cea ternară matricială a NP şi a CPO;
- „derivarea" sau „provenienţa" sa dintr-un verb oarecare sau din numele predicativ al unui verb copulativ omis, anulat: *Îl văd* ***traversând*** *strada. < Văd că el* ***traversează*** *strada.*; *Îl văd* ***abătut.*** *< Văd că este* ***abătut.***;

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

- dependenţa dobândită prin reorganizare sintactică, neimpusă de o categorie anume de verbe, spre deosebire de dependenţa impusă de un verb copulativ, în cazul NP şi cea impusă de un verb atributiv, în cazul CPO;
- caracterul facultativ, omisibil uneori (*Pleacă **vesel** la şcoală. < Pleacă la şcoală., Îl văd **venind**. < Îl văd.*), în comparaţie cu caracterul obligatoriu al prezenţei NP (*Ea este **inteligentă**. <*Ea este.*) şi a *CPO* (*L-au desemnat **câştigăto**r. <*L-au desemnat.*);
- nominalul devenit regent al *predicatului derivat* poate fi: subiect, complement direct, complement indirect, nume predicativ, complement prepoziţional, complement de agent sau un circumstanţial, în timp ce nominalul regent al NP nu poate fi decât subiect, iar nominalul regent al CPO, numai complement direct sau complement indirect;

1.4. În privinţa realizării acestei funcţii sintactice, autoarele *GALR* II notează „Toate clasele lexico-gramaticale pot ocupa această poziţie sintactică, mai puţin conjuncţia şi prepoziţia (decât dacă formează un grup sintactic).” (*op.cit.,* 306) (formularea *decât dacă formează...* încalcă regula utilizării lui *decât* în enunţ negativ. Reformulez: *doar dacă ...*sau *decât dacă nu formează...*).

În *GBLR,* clasa de substituţie include următoarele realizări: o clasă lexico-gramaticală, grup interjecţional, grup prepoziţional, forme verbale non-finite, propoziţie conjuncţională şi relativă.

Pornind de la aceste inventare, constat că, în ordonarea lor, nu se ţine seama de frecvenţa unei anume realizări.

Urmărind tipul de realizare în multe texte, am constatat că cele mai frecvente realizări ale *predicatului derivat* sunt prin:

- grup prepoziţional: *şi l-a amintit **ca fiind un om normal,** l-au preferat pe acel individ **ca primar,** l-au analizat **ca** simplu **înscris,** l-au apreciat **ca** cel mai bun **aeroport,** l-a prezentat pe ministru **ca preşedinte,** l-a remarcat **ca fiind un elev** bine pregătit, l-a acceptat **ca sponsor,** l-a admis **ca martor**, l-au remarcat **ca fiind** un concurent redutabil, l-au trimis **ca diplomat** la o ambasadă, patru facultăţi din Anglia l-au admis **ca student,** l-au recunoscut **drept păstrător** al tradiţiilor, l-au interpretat **drept o prevestire** bună, l-au acceptat **drept candidat** al lor, acel pământ l-au primit **drept recompensă**, o ştia **de pe holurile** facultăţii, l-a admis **la şcoală,** l-au lăsat **fără permis** ş.a.;*
- adjective propriu-zise şi participiale: *o ştia **nerăbdătoare,** l-au crezut **nebun,** prestaţia l-a făcut **celebru,** au dorit-o **nouă,** plecase **trist,** presa îl arată **favorit** pe ND, l-au lăsat **liber;** mă văd **nevoit** să-ţi spun, l-a simţit **dezamăgit,** l-au crezut **plecat,** satul l-au vrut **şters** de pe faţa pământului, l-au considerat **demodat** ş.a.;*
- gerunziu: *a auzit-o **ţipând**, l-a văzut **trecând** pe stradă, a intrat **cântând**, şi l-a amintit **dansând**, o ştia **fumând** mult, l-au lăsat **dormind**, l-au observat **furişându-se** afară, îl ştiau **pricepând** repede ş.a.;*
- propoziţie conjuncţională: *L-au bănuit **că a furat nişte găini.**, L-au suspectat **că a lovit-o**., L-a observat **că-l depăşeşte.,** L-au remarcat **că e bun.,** L-au făcut **să plângă.** ş.a.;*
- substantiv: *l-au crezut **mistreţ,** l-au dorit **preşedinte,** l-au vrut **portar,** l-au considerat **idolul** lor, l-au avut **vecin** ş.a.;*
- propoziţie relativă: *Îl ştiam **cum reacţionează.,** L-a văzut **ce face.,** Nu l-au crezut **ce spunea.** ş.a.;*
- adverb: *l-au crezut **acolo,** l-au vrut **înapoi,** îl ştiau **altfel,** l-au bănuit **dincolo** ş.a.;*

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

- supin: *o ştia **de neînvins,** l-au considerat **de pus în ramă,** l-au suspectat **de muşamalizat** ancheta* ş.a.;
- infinitiv: *l-au crezut **a fi** iubitul cântăreţei, cei ce l-au vrut **a fi înlocuit** cu tine* ş.a.;
- numeral: *o socotesc **a doua,** au plecat **amândoi,** feliile le-am aranjat **câte două** pe farfurie, porţia o vreau **dublă*** ş.a.;
- interjecţie: *a lăsat-o **paf,** îl ştiau cam **tra-la-la.***

1.4.1. În legătură cu realizarea prin grup prepoziţional, am observat următoarele aspecte:

- două prepoziţii cu cea mai mare frecvenţă - *ca* şi *drept* - sunt sinonime în enunţuri cu *predicat derivat*, respectiv cu atribut prepoziţional al unui nume derivat postverbal (numit „complement al numelui” în *GBLR*): *L-au prezentat pe ministru **ca preşedinte / drept preşedinte /** Prezentarea **ca preşedinte / drept preşedinte** ...**;**

- aceste prepoziţii sunt sinonime şi în cazul enunţurilor cu *complement predicativ al obiectului*: *L-au ales **ca senator / drept senator***;

- prepoziţia *ca* nu este sinonimă cu *drept* în exprimarea complementului comparativ: *e mai înalt ca tine ≠ *e mai înalt drept tine*;

- locuţiunile prepoziţionale sinonime cu aceste prepoziţii, *în calitate de* sau *în chip de*, apar mult mai rar în realizarea nominală a *predicatului derivat*: *l-au prezentat pe ministru **în calitate de preşedinte**, l-au recunoscut **în chip de păstrător** al tradiţiilor*;

- există şi o variantă neprepoziţională a realizării *predicatului derivat* prin grup prepoziţional cu *ca* sau *drept*: *l-au preferat pe acel individ **ca primar** / l-au preferat **primar** pe acel individ**,** l-a prezentat pe ministru **ca preşedinte** / l-au prezentat **preşedinte** pe ministru**,** l-a acceptat **ca sponsor** / l-a acceptat **sponsor,** l-a admis **ca martor** / l-a admis **martor,** l-au trimis **ca diplomat** la o ambasadă / l-au trimis **diplomat** la o ambasadă, patru facultăţi din Anglia l-au admis **ca student** / l-au admis **student,** l-au recunoscut **drept păstrător** al tradiţiilor / l-au recunoscut **păstrător** ..., l-au acceptat **drept candidat** al lor / l-au accepta **candidat**, acel pământ, l-au primit **drept recompensă /** l-au primit **recompensă;***

- prepoziţia *ca* nu poate fi omisă dacă precedă gerunziul verbului copulativ *a fi*, deoarece enunţul devine ambiguu, prin inexactitatea referirii la subiect a gerunziului: *şi l-a amintit **ca fiind un om** normal / şi l-a amintit **fiind un om** normal, l-a remarcat **ca fiind conştiincios /** l-a remarcat **fiind conştiincios;***

- şi în cazul *complementului predicativ al obiectului* există o variantă neprepoziţională: *L-au ales **ca / drept senator**., L-au ales **senator**.*;

- alte prepoziţii apar mai rar, provin din realizările circumstanţialelor din enunţurile bipropoziţionale de bază şi nu pot fi omise: *Îl credeam **la şcoală / în sufragerie / pe stradă / cu tine / lângă ai săi / fără studii / din Bucureşti / de la munte** < Îl credeam că este la şcoală / în sufragerie... / că este din Bucureşti...*;

- prepoziţia *ca* (mult mai rar, *drept*) poate preceda adjectivele, participiile adjectivale şi substantivele cu funcţia de *predicat derivat*: *presa îl arată **favorit** pe ND / presa îl arată **ca favorit** pe ND, l-a simţit **dezamăgit /** l-a simţit **ca dezamăgit,** l-au considerat **demodat /** l-au considerat **drept demodat;** l-au dorit **preşedinte** / l-au dorit **ca preşedinte,** l-au vrut **portar /** l-au vrut **drept portar,** l-au considerat **idolul** lor / **l-au considerat drept idolul** lor, l-au avut **vecin /** l-au avut **ca vecin;***

- prepoziţia *ca* (mult mai rar, *drept*) apare uneori şi înaintea unor forme verbale nonfinite sau a numeralelor cu funcţia de *predicat derivat*: *o ştia **de neînvins / ca de neînvins,** l-au considerat **de pus în ramă / ca de pus în ramă,** l-au crezut **a fi** iubitul cântăreţei / l-au crezut **ca a fi** iubitul, o socotesc **a doua /** o socotesc **drept a doua***;

- se generalizează utilizarea greşită a grupului *ca şi* în locul prepoziţiei *ca*: *presa îl arată ca şi favorit pe X, l-au dorit ca şi preşedinte, l-au admis ca şi martor, l-au acceptat ca şi sponsor*;

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

- prepoziţii ale calităţii, prin capacitatea grupului respectiv de a atribui proprietăţi unui nominal din structura reorganizată, *ca* şi *drept* precedă un substantiv nearticulat sau articulat, când are determinanţi: *l-au dorit ca preşedinte / ca preşedintele lor*; *l-au vrut drept portar / drept portarul echipei.*

- „verbele de judecată, de apreciere, de percepţie şi de expunere acceptă, într-o proporţie mai mare decât celelalte clase de verbe, un EPS prepoziţional «al calităţii» exprimat atât printr-un substantiv, cât şi printr-un adjectiv" (Popuşoi 2002, 119);

- construcţia prepoziţională a *predicatului derivat* are o frecvenţă superioară în utilizare, comparabilă cu realizarea gerunzială a acestei funcţii sintactice.

1.5. Plecând de la premisa că descrierile acestei funcţii sintactice sunt relativ recente şi, ca atare, suportă revizuiri şi completări, am realizat o reorganizare şi o sistematizare a datelor existente. Am propus şi am argumentat denumirea de *predicat derivat / derivat predicativ.* Am examinat ocurenţa *predicatului derivat* în texte de limbă literară, aparţinând diverselor variante stilistice şi am constatat o anumită ierarhie a realizărilor acestei funcţii. Am propus această ierarhizare potrivit gradului de frecvenţă a realizărilor din clasa de substituţie a *predicatului derivat.* Am analizat grupul prepoziţional ca realizarea cea mai frecventă a *predicatului derivat*, identificând specificitatea acesteia.

BIBLIOGRAFIE

Avram, Mioara, *Gramatica pentru toţi,* ediţia a III-a, Bucureşti, editura Humanitas, 2000.

Craşoveanu, D.D., *Consideraţii asupra elementului predicativ suplimentar,* AUT, VIII, 1970, p. 225-230.

Diaconescu, Ion, *Complementul calităţii,* LR, IX, nr.2, 1960, p. 14-19.

Diaconescu, Ion, *Sintaxa limbii române,* Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1995.

Dragomirescu, Gh., *„Atributul predicativ" în limba română,* LL, VI, 1962, p. 99-121.

Draşoveanu, D.D., *Despre elementul predicativ suplimentar,* CL, XII, nr.2, 1967, p. 235-242.

Gramatica limbii române (*GA*), vol. al II-lea, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1966.

Gramatica limbii române (*GALR*), vol. al II-lea, *Enunţul,* Bucureşti, Editura Academiei Române, 2008.

Gramatica de bază a limbii române (*GBLR*), Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2010.

Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române,* Iaşi, Editura Polirom, 1997.

Neamţu, G.G., *Teoria şi practica analizei gramaticale,* Cluj-Napoca, Editura Excelsior, 1999.

Pană Dindelegan, Gabriela, *Teorie şi analiză gramaticală,* Bucureşti, editura Coresi1992.

Pană Dindelegan, Gabriela, *Elemente de gramatică.* Dificultăţi, controverse, noi interpretări,

Bucureşti, Editura Humanitas Educaţional, 2003.

Popuşoi, Carolina, *Structuri sintactice ale limbii române cu element predicativ suplimentar,* Bucureşti, Academia Română, Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti", 2002.

Rădulescu, Maria, *Numele predicativ circumstanţial,* SG, II, 1957, p. 119-121.

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)

Rădulescu, Maria, *Tot despre numele predicativ circumstanţial,* LR, VII, nr.6, 1958, p. 76-80.

Secrieru, Mihaela, *Cumul de funcţii sintactice în limba română* (*„elementul predicativ suplimentar”*), Iaşi, Editura Universităţii A. I. Cuza, 2001.

BDD-V111 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:38 UTC)